

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ
È È κ.λπ. ΚΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ
(Προσφυγή υπ' αριθ. 23929/08)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

13 Ιανουαρίου 2011

*Η παρούσα απόφαση είναι οριστική, αλλά μπορεί να υποστεί
αναθεωρήσεις στη φάση της εκδοτικής επιμέλειας.*

Στην υπόθεση È È κ.λπ. κατά Ελλάδα,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), αφού συνεδρίασε σε Επιτροπή αποτελούμενη από τους:

Ανατόλι Κόβλερ, *Πρόεδρος*,

Σβέρρε Έρικ Γιέμπενς,

Γεώργιο Νικολάου, *Δικαστές*,

και τον Αντρέ Γουάμπαχ, *Βοηθό Γραμματέα του Τμήματος*,

Αφού συσκέφθηκε κεκλεισμένων των θυρών στις 9 Δεκεμβρίου 2010,

Εκδίδει την ακόλουθη απόφαση, η οποία υιοθετήθηκε την τελευταία ως άνω ημερομηνία:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση αποτελεί απόρροια της προσφυγής υπ' αριθ. 23929/08 κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας, η οποία κατατέθηκε στο Δικαστήριο σύμφωνα με το άρθρο 34 της Σύμβασης για την Προστασία των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση») στις 7 Μαΐου 2008 από οκτώ ελληνίδες υπηκόους των οποίων τα ονόματα αναγράφονται στο παράρτημα.

2. Οι προσφεύγουσες εκπροσωπήθηκαν από τους κ.κ. Σ. Τζουβελόπουλο και Α. Μαθιουδάκη και την κα. Δ. Τζουβελουπούλου, δικηγόρους Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπήθηκε από τους αντιπροσώπους του πληρεξουσίου της, κ.κ. Μ. Απέσσο και Γ. Κανελλόπουλο, Νομικούς Συμβούλους του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και την κα. Ζ. Χατζηπαύλου, Δικαστική Αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Στις 14 Μαΐου 2009 ο Πρόεδρος του Πρώτου Τμήματος αποφάσισε να κοινοποιήσει στην Κυβέρνηση το παράπονο σχετικά με τη διάρκεια της διαδικασίας. Σύμφωνα με το Πρωτόκολλο 14, η προσφυγή ανατέθηκε σε Επιτροπή τριών δικαστών.

ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

4. Οι ημερομηνίες γέννησης των οκτώ προσφευγουσών αναγράφονται στο παράρτημα. Οι προσφεύγουσες είναι κάτοικοι Αττικής.

5. Οι προσφεύγουσες εργάζονται ως νοσηλεύτριες στο Γενικό Νοσοκομείο Αθηνών «Γεώργιος Γεννηματάς».

6. Στις 15 Ιουνίου 1998 οι προσφεύγουσες κατέθεσαν αγωγή κατά του νοσοκομείου στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών ζητώντας την πληρωμή επιδόματος επί του μισθού τους, το οποίο κυμαινόταν από 476.200 δρχ. (περίπου 1.397 ευρώ) έως 720.000 δρχ. (περίπου 2.112 ευρώ), συν τόκους.

7. Στις 31 Ιανουαρίου 2000 η αγωγή τους έγινε εν μέρει δεκτή (απόφαση υπ' αριθ. 467/2000).

8. Στις 14 Φεβρουαρίου 2001 το νοσοκομείο άσκησε έφεση.

9. Στις 27 Φεβρουαρίου 2007 το Διοικητικό Εφετείο Αθηνών, με την υπ' αριθ. 1754/2007 απόφασή του, επικύρωσε την πρωτόδικη απόφαση. Η απόφαση αυτή επιδόθηκε στις προσφεύγουσες στις 22 Νοεμβρίου 2007.

ΝΟΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

I. ΠΡΟΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 ΠΑΡ. 1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΣΕ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΥ ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟΥ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

10. Οι προσφεύγουσες παραπονούνται ότι η διάρκεια της διαδικασίας ήταν ασυμβίβαστη με την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης σε εύλογο χρόνο. Επίσης, υποστηρίζουν ότι λόγω της μακράς καθυστέρησης της διαδικασίας παραβιάστηκαν τα περιουσιακά τους δικαιώματα επειδή μειώθηκε ουσιωδώς η αξία της απαίτησής τους.

11. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με την πάγια νομολογία του, οι τυχόν αρνητικές επιπτώσεις στα περιουσιακά δικαιώματα του προσφεύγοντος λόγω της υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας μπορούν να θεωρηθούν ως συνέπεια της παραβίασης του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης και να ληφθούν υπόψη για τη χορήγηση δίκαιης ικανοποίησης βάσει της διάταξης αυτής (βλ. *Μιχαηλίδου κ.λπ. κατά Ελλάδος*, No. 21091/07, παρ. 12, 12 Μαρτίου 2009, *Mianowicz κατά Γερμανίας (No. 2)*, No. 71972/01, παρ. 52, 11 Ιουνίου 2009). Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο κρίνει ότι το παράπονο των προσφευγουσών πρέπει να εξεταστεί μόνο υπό το φως της διάταξης του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης, το οποίο προβλέπει τα εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή δίκαιως, δημοσία και εντός λογικής προθεσμίας υπό ανεξαρτήτου και αμερολήπτου δικαστηρίου, νομίμως λειτουργούντος, το οποίον θα αποφασίση, είτε επί των αμφισβητήσεων επί των δικαιωμάτων και υποχρεώσεων του αστικής φύσεως, είτε επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως».

12. Η Κυβέρνηση αμφισβήτησε τον ισχυρισμό ότι η διάρκεια της διαδικασίας ήταν ασυμβίβαστη με την απαίτηση για εκδίκαση της υπόθεσης σε εύλογο χρόνο.

13. Η περίοδος που πρέπει να ληφθεί υπόψη αρχίζει στις 15 Ιουνίου 1998, όταν οι προσφεύγουσες κατέθεσαν την αγωγή τους στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Αθηνών, και λήγει στις 27 Φεβρουαρίου 2007, όταν δημοσιεύθηκε η απόφαση υπ' αριθ. 1754/2007 του Διοικητικού Εφετείου Αθηνών. Συνεπώς, η διάρκεια της διαδικασίας υπερέβη τα οκτώ έτη και εννέα μήνες για δύο βαθμούς δικαιοδοσίας.

A. Επί του παραδεκτού

14. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι το παράπονο αυτό δεν είναι προφανώς αβάσιμο κατά την έννοια του άρθρου 35 παρ. 3 της Σύμβασης. Επίσης, σημειώνει ότι δεν είναι απαράδεκτο για άλλους λόγους. Ως εκ τούτου, πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτό.

B. Επί της ουσίας

15. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι ο εύλογος χρόνος της διαδικασίας πρέπει να αξιολογείται ενόψει των περιστάσεων της υπόθεσης και με βάση τα κριτήρια που έχει ορίσει στη νομολογία του, ιδίως την πολυπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμόδιων αρχών, καθώς και τη σημασία του τι διακυβευόταν για τον προσφεύγοντα στην προκείμενη διαφορά (βλ., μεταξύ πολλών άλλων, *Frydlender κατά Γαλλίας* [GC], No. 30979/96, παρ. 43, ECHR 2000-VII).

16. Το Δικαστήριο έχει συχνά διαπιστώσει παραβιάσεις του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης σε υποθέσεις που εγείρουν παρόμοια ζητήματα με την παρούσα (βλ. την προαναφερθείσα απόφαση στην υπόθεση *Frydlender κατά Γαλλίας*).

17. Αφού εξέτασε όλα τα στοιχεία που του υποβλήθηκαν, το Δικαστήριο θεωρεί ότι η Κυβέρνηση δεν παρουσίασε κάποιο γεγονός ή επιχείρημα που θα μπορούσε να το πείσει να καταλήξει

σε διαφορετικό συμπέρασμα στην κρινόμενη υπόθεση. Έχοντας υπόψη τη νομολογία του, το Δικαστήριο κρίνει ότι στην παρούσα υπόθεση η διάρκεια της διαδικασίας υπήρξε υπερβολική και δεν ικανοποιεί την απαίτηση για εκδίκηση της υπόθεσης εντός εύλογου χρόνου.

Ως εκ τούτου, υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1.

II. ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

18. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης:

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της, και αν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλόμενου Μέρους δεν επιτρέπει παρά μόνο ατελή εξάλειψη των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο χορηγεί, εφόσον είναι αναγκαίο, στον παθόντα δίκαιη ικανοποίηση».

A. Αποζημίωση λόγω υλικής και ηθικής βλάβης

19. Οι προσφεύγουσες ζητούν 3.000 ευρώ η καθεμιά ως αποζημίωση για την υλική βλάβη που κατά τους ισχυρισμούς τους υπέστησαν επειδή η αξία της απαίτησής τους μειώθηκε ουσιωδώς λόγω του πληθωρισμού και 6.000 ευρώ η καθεμιά ως αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης.

20. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί τις απαιτήσεις των προσφευγουσών για αποζημίωση λόγω υλικής βλάβης. Επίσης, όσον αφορά την απαίτηση για αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης, θεωρεί το αιτούμενο ποσό υπερβολικό και υποστηρίζει ότι η τυχόν διαπίστωση παραβίασης θα αποτελεί από μόνη της επαρκή δίκαιη ικανοποίηση. Ωστόσο, εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι πρέπει να επιδικαστεί κάποιο ποσό στις προσφεύγουσες, η Κυβέρνηση θεωρεί ότι ένα ποσό 5.000 ευρώ για κάθε προσφεύγουσα θα είναι επαρκές και εύλογο.

21. Το Δικαστήριο δεν διακρίνει κανέναν αιτιώδη σύνδεσμο μεταξύ της διαπιστωθείσας παραβίασης και της προβαλλόμενης υλικής βλάβης, και ως εκ τούτου απορρίπτει το σχετικό αίτημα. Όμως, κάνει δεκτή την αίτησή τους για αποζημίωση λόγω ηθικής βλάβης και επιδικάζει σε κάθε προσφεύγουσα το ποσό των 6.000 ευρώ, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί το ποσό αυτό.

B. Δικαστικά έξοδα

22. Οι προσφεύγουσες επίσης ζητούν το ποσό των 1.500 ευρώ για δικαστικά έξοδα ενώπιον του Δικαστηρίου. Δεν προσκομίζουν όμως κανένα παραστατικό προς υποστήριξη της απαίτησής τους.

23. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί την απαίτηση των προσφευγουσών και τη θεωρεί αβάσιμη.

24. Σύμφωνα με την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, δικαστικά έξοδα επιδικάζονται στον προσφεύγοντα μόνο στο βαθμό που αποδεικνύεται ότι ήταν πραγματικά, αναγκαία και εύλογα (βλ. *Ιατρίδης κατά Ελλάδος* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], No. 31107/96, παρ. 54, ECHR 2000-XI). Επιπλέον, δικαστικά έξοδα επιδικάζονται μόνο στο βαθμό που αφορούν τη διαπιστωθείσα παραβίαση (βλ. *Beyeler κατά Ιταλίας* (δίκαιη ικανοποίηση) [GC], No. 33202/96, παρ. 27, 28 Μαΐου 2002).

25. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι απαιτήσεις των προσφευγουσών δεν υποστηρίζονται από τιμολόγια ή λογαριασμούς εξόδων βάσει των οποίων θα μπορούσε το Δικαστήριο να υπολογίσει με ακρίβεια τα πραγματικά έξοδα.

26. Έχοντας υπόψη τα προαναφερθέντα κριτήρια, το Δικαστήριο θεωρεί εύλογο να απορρίψει τις σχετικές απαιτήσεις των προσφευγουσών.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

27. Το Δικαστήριο ορίζει ότι οι τόκοι υπερημερίας θα υπολογίζονται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΑΝΩΤΕΡΩ ΛΟΓΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΟΜΟΦΩΝΑ

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή.
2. *Κρίνει* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 6 παρ. 1 της Σύμβασης λόγω υπερβολικής διάρκειας της διαδικασίας.
3. *Αποφασίζει*:
 - (α) ότι το καθ' ου Κράτος οφείλει να πληρώσει σε κάθε προσφεύγουσα εντός τριών μηνών το ποσό των έξι χιλιάδων (6.000) ευρώ ως δίκαιη ικανοποίηση λόγω ηθικής βλάβης, συν τους φόρους με τους οποίους μπορεί να επιβαρυνθεί το ποσό αυτό,
 - (β) ότι από τη λήξη της προαναφερθείσας τρίμηνης προθεσμίας και μέχρι την εξόφληση, θα πληρώνεται απλός τόκος επί των ανωτέρω ποσών ο οποίος θα υπολογίζεται με βάση το επιτόκιο της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας συν τρεις εκατοστιαίες μονάδες,
4. *Απορρίπτει* τα υπόλοιπα αιτήματα των προσφευγουσών για δίκαιη ικανοποίηση.

Έγινε στα Αγγλικά και κοινοποιήθηκε γραπτώς στις 13 Ιανουαρίου 2011 σύμφωνα με τον Κανόνα 77 παρ. 2 και 3 του Κανονισμού του Δικαστηρίου.

Αντρέ Γουάμπαχ

ΒΟΗΘΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

(υπογραφή)

Ανατόλι Κόβλερ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ

(υπογραφή)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

1. È Æ È È È
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.
- 6.
- 7.
- 8.

Ακριβής μετάφραση από τα Αγγλικά του συνημμένου εγγράφου
Αθήνα, 9 Φεβρουαρίου 2011
Ο μεταφραστής του Υπουργείου Εξωτερικών

Βασίλειος Δ. Μπελεκούκας